

Kuntoutuksen tulevaisuuden näkymät

Kuntoutuksen palveluntuottajien koulutustilaisuus
25.1.2023

Mikko Toivanen

Osaamiskeskuksen päällikkö

Työ- ja toimintakykyetuudet

Kela|Fpa

Kuntoutuksen näkymät vuodelle 2023

Asiakkaan
elämäntilanne
osana
kuntoutuksen
palvelukokemusta

- Palvelukokemuksen rakentaminen elämäntilanteen mukaan
- Yhteistyö kumppanien kanssa, kun tarvitaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita
- Asiakkaan ja kumppanin luottamuksen lisääminen

Yhteiskunnallisiin
tarpeisiin vastaaminen

- Nuorten kuntoutustarpeet
- Tulevan hallitusohjelman painotukset
- Eri toimijoiden rajapinnoille kohdentuvien palvelutarpeiden tunnistaminen

Yhteistyö
hyvinvointialueiden
kanssa

- Tavoitteena toimiva ja vaikuttava yhteistyö yhteisten asiakkaiden hyväksi.
- Vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen ja kuntoutuspsykoterapian asiakkaiden hoito ja kuntoutuksen suunnittelu.
- Työttömien terveystarkastukset

Kuntoutuspalvelujen
kehittäminen

- Harkinnanvaraisen kuntoutuksen palveluvalikon uudistaminen
- Kehittämishankkeilla kohti uusia ja vaikuttavampia kuntoutuspalveluita
- Riittääkö harkinnanvaraisen kuntoutuksen rahoitus?

Kuntoutus vuonna 2023

Kuntoutuksen palveluntuottajien
koulutuspäivä 25.1.2023
etuuspäällikkö Tuula Ahlgren ja
etuuspäällikkö Milla Kaitola

Kela|Fpa®

Lähellä ihmistä. Hyvinvointia tiedolla, tuella ja yhteistyöllä.

Strategiset tavoitteemme

LUOTTAMUS

Asiakaskokemus perustuu luottamukseen

TIETO

Vaikuttavuutta tiedolla

TURVA

Turvaa arkeen

Kela|Fpa

Sisältö

1

Kuntoutuksen asiakasmäärä kasvaa

2

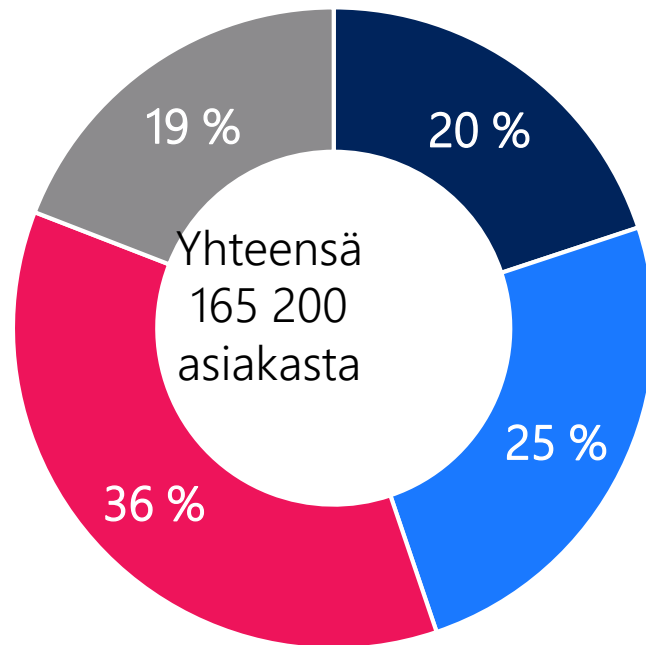
Kuntoutuspalveluissa tapahtuu vuonna 2023

Kuntoutuksen asiakasmäärä kasvaa

Kela|Fpa

Kuntoutuksen asiakkaat kuntoutusmuodoittain 2022

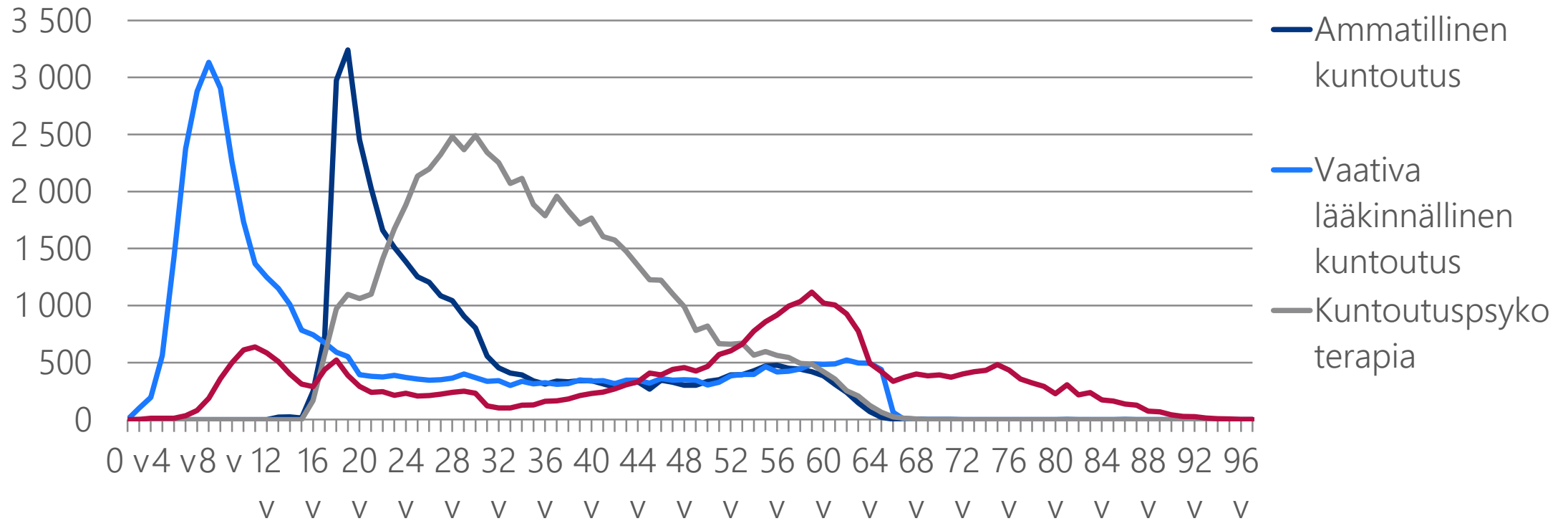

- Ammatillinen kuntoutus
34 500 asiakasta
- Vaativa lääkinällinen kuntoutus
43 100 asiakasta
- Kuntoutuspsykoterapia
62 500 asiakasta
- Harkinnanvarainen kuntoutus
33 100 asiakasta

Sama asiakas voi saada useampia kuntoutustoimenpiteitä.
Yhteismäärään asiakas on laskettu vain kerran.

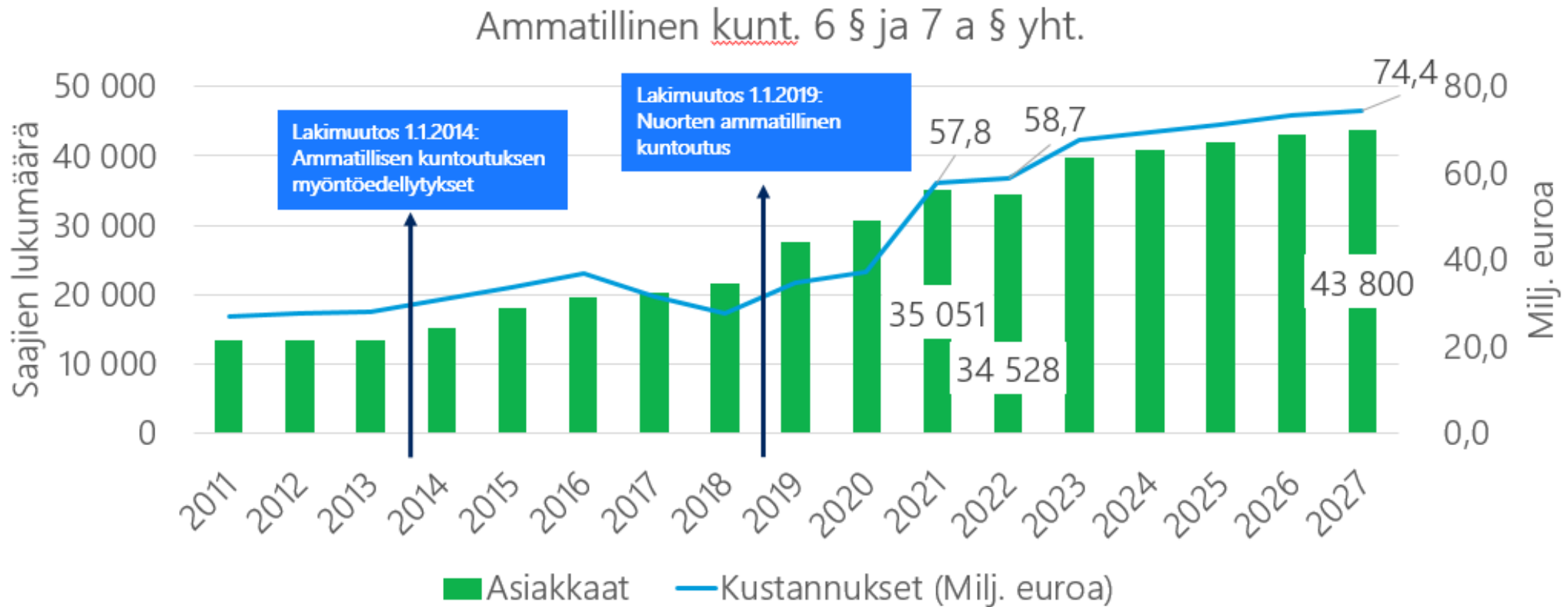
Kuntoutuksen tarve on erilaista eri ikäryhmissä

Kuntoutuspalvelujen asiakkaat ikäryhmittäin 2022

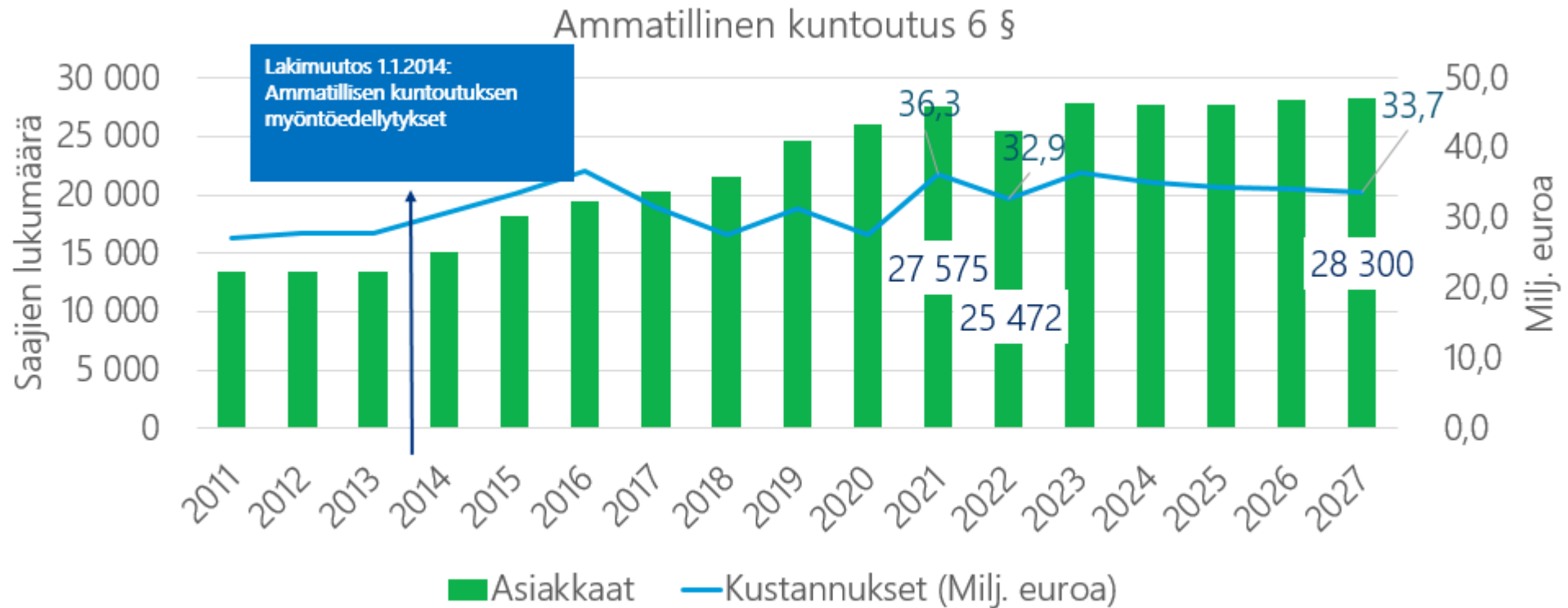

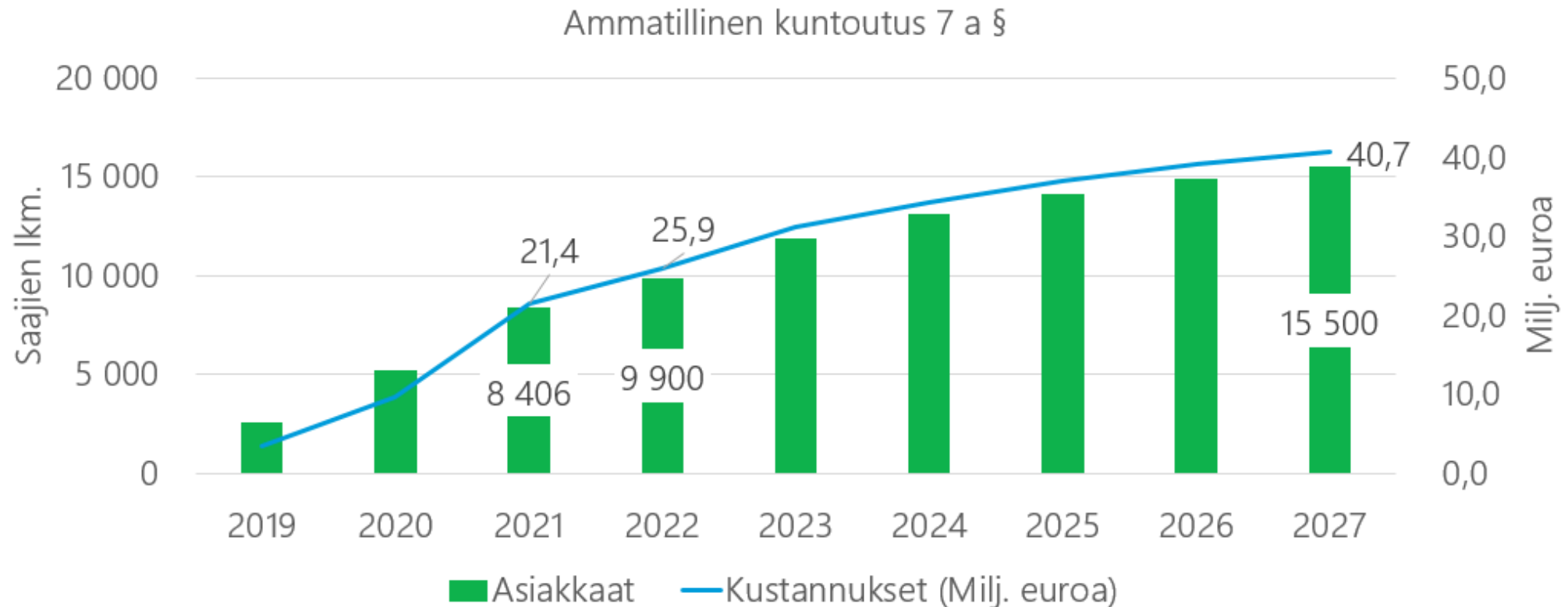
Ammatillisen kuntoutuksen (6 §:n ja 7 a §:n) asiakkaiden ja kustannusten kehitys ja arvio vuosille 2023-2027

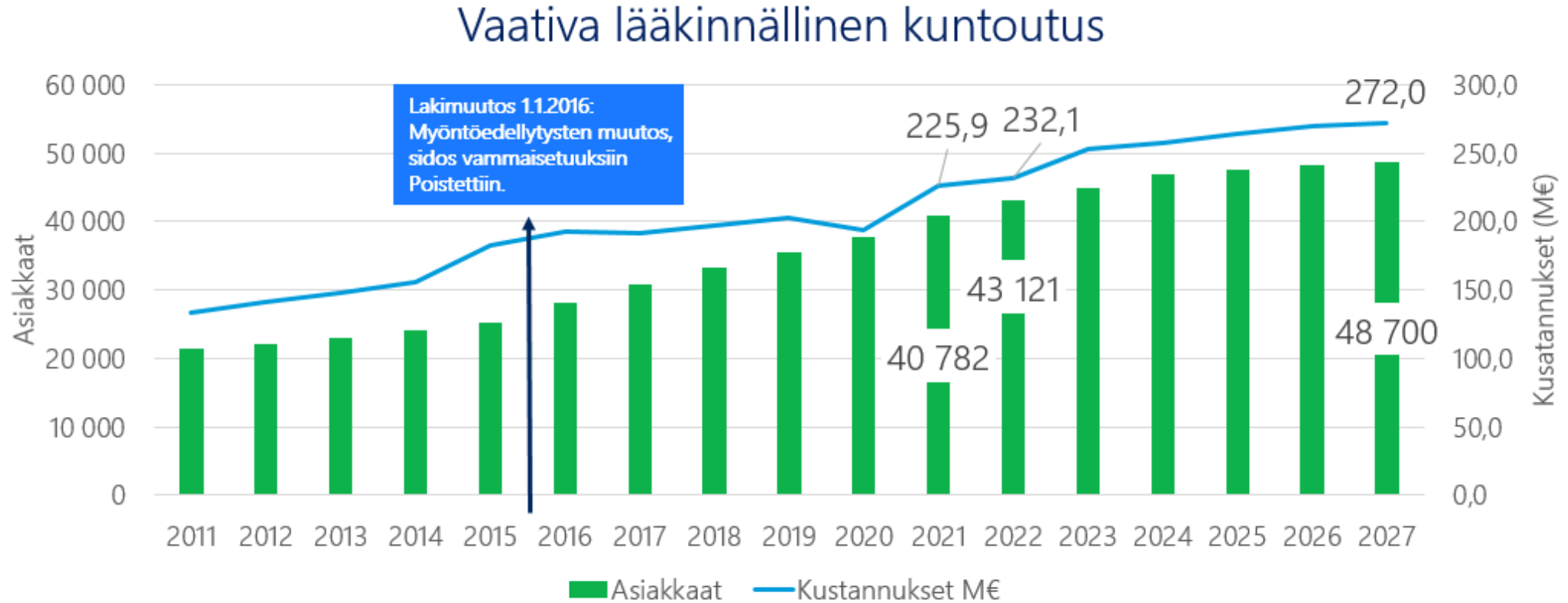
Ammatillisen kuntoutuksen (6 §:n) asiakkaiden ja kustannusten kehitys ja arvio vuosille 2023-2027

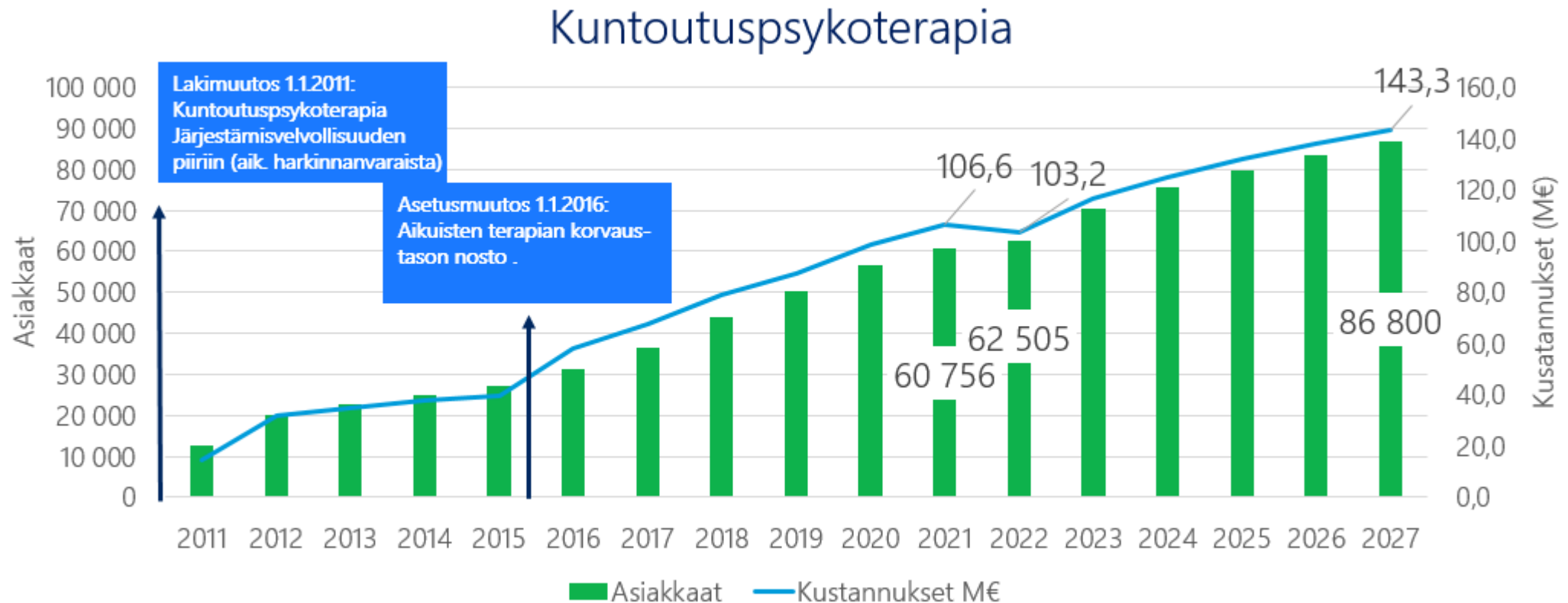
Ammatillisen kuntoutuksen (7 a §:n) asiakkaiden ja kustannusten kehitys ja arvio vuosille 2023-2027

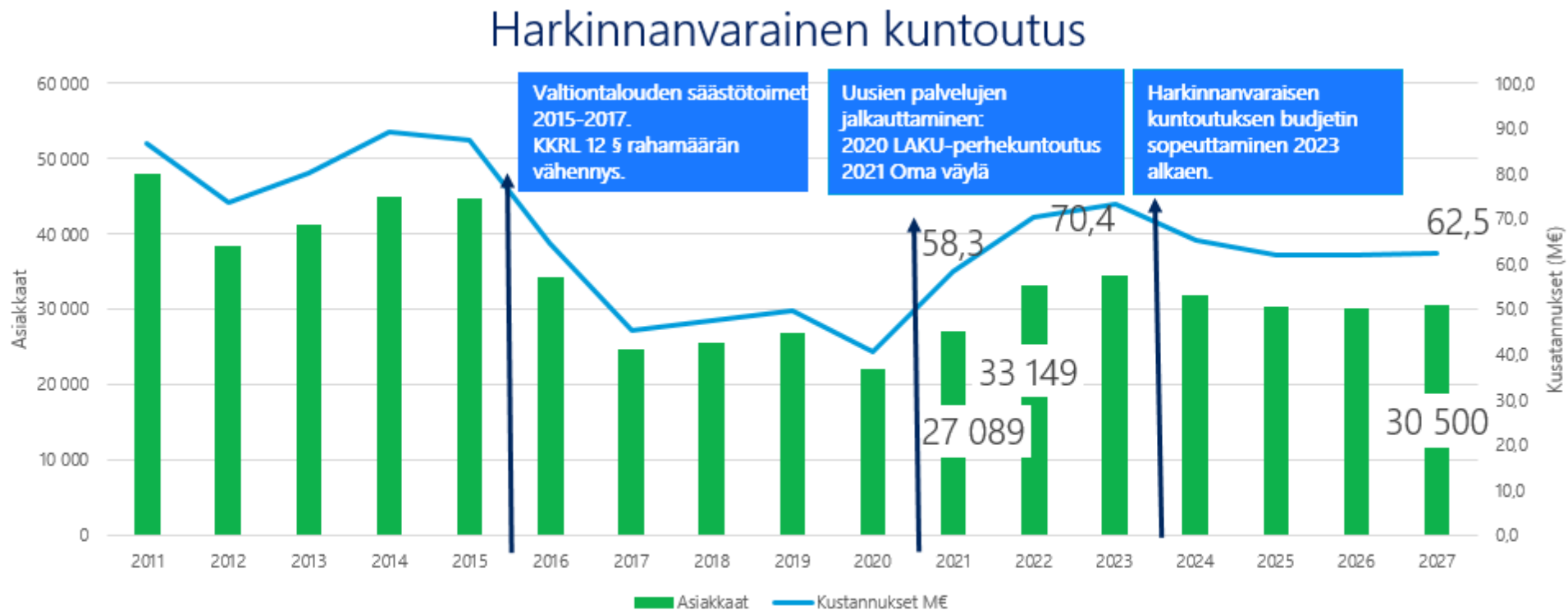
Vaativan lääkinällisen kuntoutuksen asiakkaiden ja kustannusten kehitys ja arvio vuosille 2023-2027

Kuntoutuspsykoterapian asiakkaiden ja kustannusten kehitys ja arvio vuosille 2023-2027

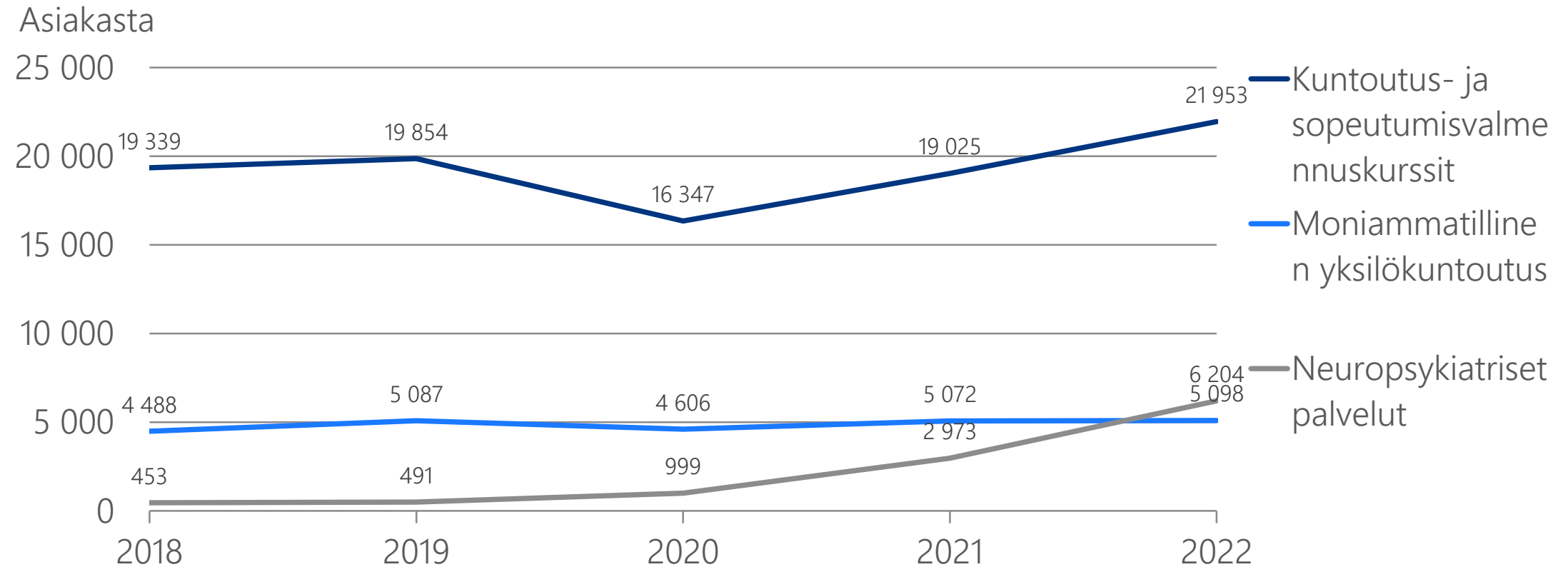

Harkinnanvaraisen kuntoutuksen kuntoutuspalveluiden* asiakkaiden ja kustannusten kehitys ja arvio vuosille 2023-2027

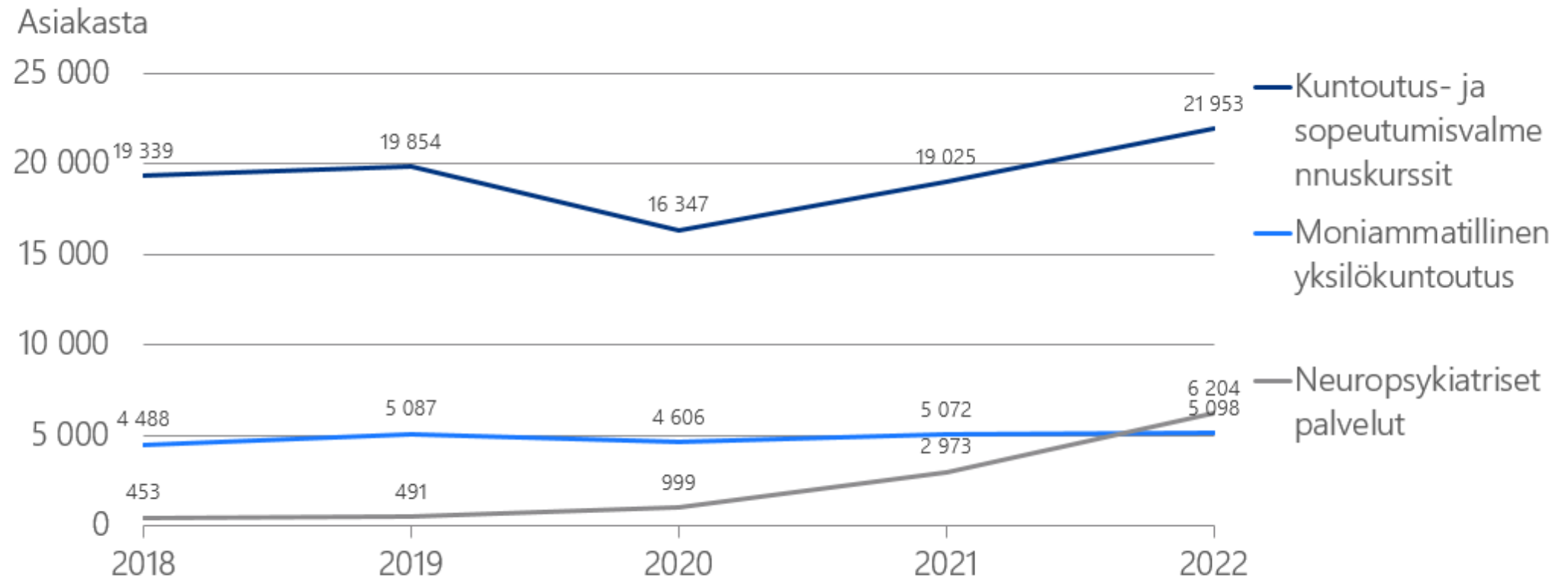

*Ei sisällä kehittämishankkeiden hallinnollisia kuluja eikä tutkimustoimintaa

Harkinnanvaraisen kuntoutuksen asiakkaat vuosina 2018-2022 jaoteltuna eri kohdealueisiin

Harkinnanvaraisen kuntoutuksen kustannukset* vuosina 2018-2022 jaoteltuna eri kohdealueisiin

Kuntoutuksen asiakasmäärien kehitys 2018-2022

- Lakiperusteet

	2018	2019	2020	2021	2022	2016-2022
Kuntoutuksen lakiperuste	Saajat	Saajat	Saajat	Saajat	Saajat	Muutos (%)
Yhteensä	120 081*	134 010*	141 128*	156 139*	165 183*	38 %
Ammatillinen kuntoutus	21 620	27 499	30 718	35 051	34 528	60 %
Vaativa lääkinällinen kuntoutus	33 383	35 502	37 760	40 782	43 121	29 %
Kuntoutuspsykoterapia	43 978	50 392	56 682	60 756	62 505	42 %
Harkinnanvarainen kuntoutus	25 632	26 752	22 174	27 089	33 149	29 %

*Sama asiakas voi saada useampia kuntoutustoimenpiteitä.
Yhteismäärään asiakas on laskettu vain kerran.

Kuntoutuspalveluissa tapahtuu vuonna 2023

Kuntoutuspalveluissa tapahtuu vuonna 2023

- Palveluvalikon kehittäminen > jatkuu ammatillisen kuntoutuksen osalta
- Palvelumuotoilu työ vuonna 2024 toteutettavia hankintoja varten on käynnistynyt
- Vuonna 2023 uudistettujen kuntoutuspalvelujen hankinnat käynnistyvät keväällä 2024
- Etäkuntoutus laajenee merkittävään osaan kursseja ja ammatillista kuntoutusta
- Palvelumuotoiluun, mm. yleiseen osaan vain välttämättömät muutokset
- Rekisteröitymisen hintojen määrittely
- Laadun seurannan kehittäminen rekisteröitymismenettelyssä käynnistyy
- Rekisteröitymisen seurantajärjestelmien kehittäminen
- Rekisteröitymismenettelyn laajentaminen käynnistynyt > tänään oma esitys
- Rekisteröitymismenettelyn lainmuutoksen edistäminen
- Kuntoutuspalautteen kehittäminen käynnistyy
- Yhteistyö hyvinvointialueiden, STM:n ja THL:n kanssa neuropsykiatristen lasten ja nuorten palveluissa – tavoitteena asiakasmääränhallinta

Edistämme seuraavia asioita vuonna 2023

- Opiskelijavalmennuksen vakiinnuttamisen edistäminen – toistaiseksi ei tähän palveluun ole löytynyt rahoitusta
- Maahanmuuttajien kuntoutuksen ja kielen opetuksen rinnakkaisen toteutumisen edistäminen
- Vieraan kielen tulkkauksen pysyvän rahoituksen edistäminen
- Kuntoutuspsykoterapian kehittäminen

Alustava suunnitelma kuntoutuksen vuoden 2023 hankinnoista 1/2

- Rekisteröitävät palvelut
  - Yksilökuntoutus aikuiselle, harkinnanvarainen
    - Neurologiset sairaudet
    - Aistivammat
    - Tule-, reuma- ja yleissairaudet
  - Yksilökuntoutus lapselle ja nuorelle, harkinnanvarainen
    - Aistivammat
    - Neurologiset sairaudet ja yleissairaudet
  - LAKU-perhekuntoutus
- Kilpailutettavat kehittämishankkeet
  - Elinvoimaa kuntoutuksesta projektin ryhmäkuntoutuspalvelut

Alustava suunnitelma kuntoutuksen vuoden 2023 hankinnoista 2/2

- Kilpailutettavat palvelut
  - AVH-kurssit
  - MS-kurssit
  - KIILA-kuntoutus
  - Nuoren elo -kurssi
  - NUOTTI-valmennus
  - Tules-kurssit
  - Etätules-kurssit
- Lopetettavat palvelut
  - IKKU-kurssit

Alustava suunnitelma kuntoutuksen palvelumuotoilutyöstä vuonna 2023

Kurssit

- ADHD
  - Autismikirjon häiriöt
  - Diabetes, lapset
  - DMI1
  - DMI2 ja MBO
  - Hengityssairaus, aikuiset
  - Liikehäiriöt
  - Mielensterveys
  - Nivel- ja selkärankareuma, aikuiset
  - Omaishoitajat
  - Syöpä, aikuiset
  - Tulehdukselliset reumasairaudet, lapset
  - Uniapnea
- Ammatilliset palvelut
    - TEAK (Työllistämistä edistävä ammatillinen kuntoutus)
  - Vieraan kielen tulkkaus
  - Kilpailutettavat kehittämishankkeet
    - Lastu-projekti
  - Lopetettavat palvelut
    - Muistisairaiden kurssit
    - Hengityselinsairaudet, lapset

Kiitos!

Kela|Fpa®

Rekisteröitymismenettely laajenee

Kuntoutuksen palveluntuottajien
koulutustilaisuus 25.1.2023

Elina Kulmanen

*Vastaava suunnittelija,
rekisteröitymismenettelyn käyttöön
oton ohjaus ja koordinointi*

Kela|Fpa®

Rekisteröitymismenettely

- uusi tapa järjestää kuntoutuspalveluja

- Kilpailuttamalla toteutettavan hankinnan sijasta kuntoutuspalvelu järjestetään rekisteröitymismenettelyllä
- Rekisteröitymällä ja ehdot täyttämällä palveluntuottaja saa sopimuksen palvelun tuottamisesta
  - Jatkuva mahdollisuus rekisteröitymiseen/mukaantuloon
  - Sopimus palvelun toteuttamisesta voimassa toistaiseksi
- Kela määrittelee palveluntuottajaa ja kuntoutuspalvelua koskevat vähimmäisehdot ja myös palvelusta maksettavan hinnan
- Uudessa palveluntuottajahaussa näytetään asiakkaille enemmän tietoa, jonka perustella asiakas valitsee itselleen soveltuvimman palveluntuottajan

Rekisteröitymismenettelyn kokeilu v. 2021-2022

- Kelassa kokeiltiin rekisteröitymismenettelyä kahdessa harkinnanvaraisen kuntoutuksen palvelussa, Oma väylä -kuntoutuksessa ja aikuisen sydänkuntoutuskurssissa
  - Palvelujen toteuttaminen kokeilussa päättyi vuoden 2022 lopussa
  - Palveluja toteutetaan nyt rekisteröitymismenettelyllä vakiintuneina palveluina
- Rekisteröitymismenettelyn kokeilun tutkimus (osa Muutos II –hanketta) jatkuu vielä vuoden 2023 puolella
  - Loppuraportin julkaisuajankohta on vuoden 2023 lopulla
  - Kokeiluun osallistuneille palveluntuottajille esitellään tutkimuksen tuloksia Skypessä 9.5.2023
  - Suunnitteilla webinaari syksyille 2023

Alustavia kokemuksia kokeilusta

- Palveluntuottaja olleet melko tyytyväisiä menettelyn toimivuuteen
  - Rekisteröitymisjärjestelmä on koettu helppokäyttöiseksi ja toimivaksi
  - Ehdot, sopimukset ja Kelan verkkosivujen ohjaus on koettu selkeäksi
  - Palveluiden hinnoittelu ja palveluntuottajien kumppanuustapaamiset on koettu hyviksi
  - Sopimuksen saamisen kesto pidettiin pitkänä
- Kelassa järjestelmien rakentaminen on viivästynyt, minkä vuoksi kokeilun aikana kaikkia suunniteltuja tietoja ei ole voitu näyttää palveluntuottajahaussa
  - Kaikkia asiakkaan valintaa tukevia tietoja ei saatu näkymään palveluntuottajahakuun kokeilun aikana
    - Asiakkaan valintaa tukevien tietojen vaikutusta asiakkaiden ohjautumiseen eri palveluntuottajille ei voida tutkia rekisteröitymismenettelyn Rekku-tutkimuksessa

Kokemuksia kokeilusta: Oma väylä -kuntoutus

- Palveluntuottajia rekisteröityi odotettua enemmän
  - Palveluntuottajia on (31.12.2022 tilanne) 107, joista ruotsinkielisiä 6
  - Paljon sellaisia palveluntuottajia, jotka eivät ole toteuttaneet aiemmin kuntoutusta Kelalle
- Palvelun suosio odotettua suurempaa → haaste harkinnanvaraisen kuntoutuksen varojen riittävyydelle
  - Palvelusta poistettiin mahdollisuus 2. ja 3. vuoteen 1.4.2022 alkaen
  - Asiakaskiintiö otettu käyttöön vuodelle 2023
    - Vuoden 2023 asiakaskiintiö on 1440 asiakasta
  - Palveluntuottajat olleet tyytyväisiä palveluun
  - Oma väylä -kuntoutus on uutena palveluna otettu innolla vastaan ja se on koettu odotetuksi ja tarpeelliseksi palveluksi

Kokemuksia kokeilusta: Aikuisen sydäntuntoutuskurssi

- Palveluntuottajamäärä odotetun mukainen
  - Palveluntuottajia on 10, joista ruotsinkielisiä 1
  - Palveluntuottajat kokeneita Kelan kuntoutuspalvelujen toteuttajia
- Palvelun asiakkaiden määrä oli vuonna 2021 odotettua pienempi, mutta vuonna 2022 asiakkaiden määrä on noussut lähelle odotettua tasoa
  - Korona todennäköisesti vaikutti vuonna 2021 asiakkaiden halukkuuteen ohjautua palveluun
- Palveluntuottajat olleet tyytyväisiä sydäntuntoutuskurssin toteuttamiseen rekisteröitymismenettelyllä
  - Palveluntuottajat kuitenkin kokevat, että menettely lisää palveluntuottajan työmäärää kurssien hallinnoinnissa (esim. kurssien luominen, asiakkaiden kiinnittäminen kursseille, asiakkaiden siirtäminen kurssilta toiselle)

Mitä Kela on oppinut
rekisteröitymismenettelyn
kokeilusta ja mitä vaikutusta tällä
on menettelyyn jatkossa

Kelan kokemukset rekisteröitymismenettelystä

- Kuntoutuspalvelut on mahdollista järjestää rekisteröitymällä
- Kaikki kuntoutuspalvelut eivät välttämättä sovellu rekisteröitymismenettelyllä järjestettäväksi yhtä hyvin
- Varojen kulumisen hallintaan tarvitaan uusia keinoja suuren kysynnän palveluissa
  - Käyttöön asiakaskiintiöinti
  - Hinnoittelun kehittäminen

Palvelun järjestämistavan valintaan vaikuttavia asioita

Kelassa pohditaan jatkossa tarkkaan palvelun soveltuvuus rekisteröitymismenettelyllä järjestettäväksi

- Onko Kelassa tarpeeksi tietoa palvelusta
  - Esim. palvelun kysynnästä ja hinnoista
- Pystyykö Kelan palveluun budjetoiduilla varoilla kattamaan palvelun kysynnän
  - Rekisteröitymismenettelyssä palvelun määrän rajoittaminen on vaikeampaa kuin tarjouskilpailumenettelyssä
  - Rekisteröitymismenettely ei välttämättä ole paras menettely sellaisen palvelun järjestämiseen, josta tiedetään että kysyntä on suurempaa, kuin mitä palveluun pystytään varoja kohdentamaan

Asiakaskiintiöinti 1/2

- Rekisteröitymismenettelyllä järjestettäviin palveluihin on suunniteltu varojen kulumisen hallinnan keinoksi **valtakunnallinen vuosittainen asiakaskiintiöinti**
- Käytännössä asiakaskiintiöinti tarkoittaa sitä, että Kela ei voi tehdä vuoden aikana enempää myönteisiä päätöksiä palveluun, kuin mitä Kela on palvelun kiintiöksi kertonut
- Kun kiintiö on täyttynyt, loppuvuoden ajan asiakkaiden kuntoutushakemukset hylätään
- Asiakaskiintiö on valtakunnallinen
  - Alueittain rekisteröitävillä palveluilla ei alueellisia asiakaskiintiöitä
  - Palvelun kaikki myönteiset kuntoutuspäätökset tehdään samasta valtakunnallisesta kiintiöstä

Asiakaskiintiöinti 2/2

- Kaikkiin tuleviin rekisteröitymismenettelyllä järjestettäviin palveluihin kirjataan sopimukseen ehto siitä, että Kela voi tarvittaessa ottaa palvelussa asiakaskiintiöinnin käyttöön
  - Kiintiöintiä ei oteta käyttöön, jos palvelun asiakasmäärä ei ole nousemassa yli suunnitellun asiakasmäärän
- Kela ilmoittaa palvelukohtaisesti rekisteröitymismenettelyn verkkosivuilla asiakaskiintiöinnin käyttöönotosta
- Kun palvelussa on otettu asiakaskiintiöinti käyttöön, Kela kertoo palvelun verkkosivuilla asiakasmäärän kulumisesta
  - Tieto on tärkeää sekä jo rekisteröityneille palveluntuottajille oman toiminnan suunnittelua varten, mutta myös uusille rekisteröitymistä harkitseville palveluntuottajille

Asiakaskiintiön täyttymisen vaikutukset

- **Palveluntuottajat**
  - uusia kuntoutuspäätöksiä ei saada
  - asiakasvirta on epätasainen
- **Kelan ratkaisuasiantuntijat**
  - kiintiön täyttymisen jälkeen annetaan vain hylkääviä päätöksiä
- **Asiakkaat**
  - kuntoutusta hakevat asiakkaat saavat hylkäävän päätöksen
  - asiakkaat ovat epätasa-arvoisessa asemassa riippuen siitä, missä vaiheessa hakevat kuntoutukseen
- **Terveydenhuolto**
  - asiakkaiden ohjaaminen palveluihin on epävarmempaa, kun ei voi luottaa, että palveluun pääse kaikissa ajankohdissa → voi vähentää halukkuutta lähettää asiakkaita palveluihin

Kuntoutuksen
rekisteröitymismenettelyn
laajentuminen

Vuonna 2024 alkavat rekisteröitymismenettelyllä järjestettävät palvelut

- Yksilökuntoutus aikuiselle, harkinnanvarainen
  - Neurologiset sairaudet
  - Aistivammat
  - Tule-, reuma- ja yleissairaudet
- Yksilökuntoutus lapselle ja nuorelle, harkinnanvarainen
  - Aistivammat
  - Neurologiset sairaudet ja yleissairaudet
- LAKU-perhekuntoutus
- Uutta nuoren mielenterveyskurssia ei aiemmin ilmoitetusta poiketen järjestetäkään rekisteröitymismenettelyllä
- Kela antaa myöhemmin palveluntuottajille ajankohtaistiedotteen rekisteröitymisen tarkemmista aikatauluista

Alustava päätös: harkinnanvaraisia palveluja voidaan jatkossa järjestää rekisteröitymismenettelyllä

- Kelassa on tehty alustava päätös siitä, että kaikki harkinnanvaraista kuntoutusta sisältävät palvelut voitaisiin järjestää rekisteröitymismenettelyllä vuosina 2025-2028
  - Kaikki harkinnanvaraiset palvelut olisi mahdollista järjestää rekisteröitymismenettelyllä vuoteen 2028 mennessä. **Jokaisen palvelun osalta kuitenkin harkitaan palvelukohtaisesti, mikä on paras tapa järjestää ko. palvelu**
  - Sairausryhmäkohtaisia kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskursseja voidaan järjestää jatkossa rekisteröitymismenettelyllä, vaikka osalle kursseista osallistuu myös vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen asiakkaita
  - Kela tiedottaa palveluntuottajia erikseen, kun lopulliset päätökset harkinnanvaraisen kuntoutuksen palvelujen järjestämistä on tehty

Kela edistää rekisteröitymis- menettelyn käyttöönottoa subjektiivisen oikeuden kuntoutuspalveluissa

- Jotta rekisteröitymismenettely voidaan ottaa käyttöön Kelan järjestämisvelvollisuuden alaisissa kuntoutuspalveluissa, tarvitaan kuntoutuslakiin lainmuutos
- Kela valmistelee kuntoutuksen rekisteröitymismenettelyn lainmuutoksen taustamuistiota yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.
- Tavoitteena lainmuutos seuraavan hallituskauden alkupuolella.

Kiitos!

Elina Kulmanen

Vastaava suunnittelija, kuntoutuspalvelujen ryhmä
Kela

Kela|Fpa

Kelan kuntoutuksen palveluvalikoiman uudistamistyö - harkinnanvarainen kuntoutus

25.1.2023

Kuntoutuspalvelujen ryhmä

Riikka Peltonen

Kehitämme kuntoutuksen palveluvalikoimaa

- Kuntoutuskomitean ehdotus
- Kohteena harkinnanvaraisen ja ammatillisen kuntoutuksen palvelut
- Aikataulu: 6/2021 – kevät 2023
- **Syksy 2021**
  - Nykyisten Kelan ammatillisten ja harkinnanvaraisten kuntoutuspalvelujen tarkastelu
  - Vastaavien palveluiden kartoitus valtakunnallisella tasolla
  - Uudistustarpeiden kartoitus
  - Kelan sisäiset työpajat
- **Kevät 2022**
  - Työ painottui harkinnanvaraisen kuntoutuksen kokonaisuuteen
  - Kumppanuusyhteistyö: järjestöt, STEA, STM
- **Syksy 2022**
  - Harkinnanvaraisen palveluvalikon ehdotusten hyväksyminen
  - Työ painottuu ammatillisen kuntoutuksen kokonaisuuteen
  - Kumppanuusyhteistyö: TEM, STM, THL, Kuntaliitto
- **Kevät 2023**
  - Ammatillinen kuntoutus yhteistyö TEM, STM, THL, Kuntaliitto
  - Ammatillisen kuntoutuksen ehdotusten hyväksyminen

Huomioitavia näkökulmia uudistamisessa

Kokonaisuuden tarkastelu ja selkiyttäminen oli tarpeen

Kelan rooli ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus on ollut osana tarkastelua

SOTE- ja työllisyyspalveluihin tulevien muutosten huomioiminen

- Toimivan kokonaisuuden rakentuminen

Palveluihin ohjautumisen erot

- Osassa asiakasmäärät kasvaneet
  - esim. Laku-perhekuntoutus, Oma-väylä
- Osassa katoprosentti merkittävän isoja
  - estää asiakkaan kuntoutukseen pääsyn
  - hoitojen kehittyminen

Harkinnanvaraisten varojen riittävyys

Kuntoutuspalvelujen hankintakaudet määrittävät aikataulun, jossa muutokset näkyvät palveluvalikoimassa

Sovitut kehittämisajatuksat 1/2

- Valmennuksellinen työote
  - Asiakkaan oma aktiivinen toiminta kuntoutumisen edistäjänä → omakuntoutus
    - käynnistyy tutkimushanke (Kelan tutkimusosasto) tavoitteena kehittää omakuntoutuksen ohjausta
- Kuntoutuksen vieminen asiakkaan arkeen
  - Työelämäyhteys (työterveyshuolto) ja oppilaitosyhteys (opiskelijahuolto) + verkostotyö tehokkaammin osaksi kuntoutusta
- Yhteistoimijuus
  - Eri organisaatioiden järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien selkeyttäminen ja toiminnan yhdistäminen kuntoutuksen aikana
    - STEA:n ja järjestöjen kanssa sovittu yhteistyöstä
    - Työterveyshuollon kanssa tehtävän yhteistyön suunnittelua on käynnistetty (STM:n työterveyshuollon kehittämisjaosto ja Työterveyslaitos → osana Työote-hanketta)

Sovitut kehittämisajatukset 2/2

- Etäkuntoutuksen hyödyntäminen
  - Esimerkiksi
    - uutena palvelumuotona kokonaan etäkuntoutuksena toteutuva kuntoutus (Etätules)
    - kuntoutusprosessin aikainen verkkokuntoutuksen ohjaus omakuntoutuksen tueksi
- Moduulimallin hyödyntäminen
  - Esimerkiksi
    - ryhmämuotoiseen kuntoutukseen lisätään yksilön/pienryhmän tarpeiden mukaisia sisältökokonaisuuksia, joilla kuntoutuspalveluun tuodaan asiakkaan kuntoutumisen tueksi tarpeiden mukaista spesifiä sisältöä, tietoa tai yhteistyötä
- Ryhmämuotoinen kuntoutus
  - Osa kursseista kohdennetaan useammille sairausryhmille (ei aina diagnoosiperusteisia)
    - Yhdistävänä tekijänä olisivat mm. kuntoutuksen tarpeet ja tavoitteet, elämäntilanne → voimavarakeskeisyys kuntoutuksen lähtökohdaksi
    - Sairauskohtainen tieto tuottamisessa yhteistoimijuuden mahdollisuuksia selvitetään

Lasten palvelut: säilyvät

- Laku-perhekuntoutus
- ADHD-lasten sopeutumisvalmennus
- Lievän ja keskivaikean autismikirjon häiriön sopeutumisvalmennuskurssi
- Varhain alkaneen ja vaikea-asteisten autismikirjon häiriön sopeutumisvalmennus

- Kehityksellisen kielihäiriön sopeutumisvalmennuskurssi

- Tyypin I diabetesta sairastavan lapsen sopeutumisvalmennuskurssi

- Tulehduksellista reumasairautta sairastavan lapsen ja nuoren sopeutumisvalmennus

- Lasten ja nuorten moniammatillinen yksilökuntoutus
  - Neurologiset sairaudet
  - Aistivammat: näkövammat ja kuulovammat

Lasten palvelut: siirtyy pooliin 1/2

1 pooli: Vaikea/yllättävä pitkäaikaissairaus (kehittämishanke käynnistynyt: "Lastu-projekti")

Korvaa seuraavat kurssit:

- Perhekurssi traumaattisen aivovamman saaneelle lapselle
    - kurssimäärä/kato%: 2019 24/0, 100%
  - Perhekurssi elinsiirron saaneelle tai elinsiirtoa odottavalle lapselle
    - kurssimäärä/kato%: 2018 2/2, 12,5 %, 2019 2/2 30,5%, 2020 2/1 75%
  - Perhekurssi sydänsairautta sairastavalle lapselle
    - kurssimäärä/kato%: 2018 3/2, 38%, 2019 3/2, 38%, 2020 3/2 53%
  - Perhekurssi syöpää sairastavalle lapselle
    - kurssimäärä/kato% 2018 10/3, 77,5%, 2019 10/3 69,14% 2020 9/1 91,67%
-
- Pienet asiakasmäärät, suuret katoprosentit → suuri tuentarve
  - Yhteistoimijuus vammaisjärjestöjen ja terveydenhuollon kanssa

Lasten palvelut: siirtyy pooliin 2/2

2 pooli: neurologisen kehityksen häiriöt

Korvaa seuraavat sopeutumisvalmennuskurssit:

- Perhekurssi lapselle, jolla on kehitysvamma, monimuotoinen kehityshäiriö tai monivammaisuus
  - Perhekurssi lapselle, jolla on Downin oireyhtymä
  - Perhekurssi lapselle, jolla on CP-oireyhtymä tai muu synnynnäinen liikuntavammaisuus ja siihen liittyvä kehitysvamma
- Kohdentaminen kehitysvamman tason (lievä, keskivaikea) ja ikävaiheen mukaan, moduulina esim. epilepsia

Lasten palvelut: toinen kuntoutuspalvelu korvaa

- Perhekurssi lapselle, jolla on kuulovamma päättyy
  - kurssimäärä/kato% 2018 15/1 95,83%, 2019 14/0 100%, 2020 12/0 100%,
- Perhekurssi lapselle, jolla on näkövamma päättyy
  - kurssimäärä/kato% 2018 19/2 93,46% 2019 20/0 100%, 2020 14/2 92,68%
- Asiakkaat siirtyvät moniammatilliseen yksilökuntoutuksen palveluun, joka toteutetaan sopeutumisvalmennuksena
- Lasten ja nuorten tule- ja reumapalvelu harkinnanvaraisena moniammatillisena yksilökuntoutuksena päättyy
- Asiakkaat siirtyvät tulehduksellisista reumasairautta sairastavan lapsen ja nuoren perhekurssille.

Lasten palvelut: päättyvät

Perhekurssi ihon sairautta sairastavalle lapselle

- viimeisen 4 vuoden aikana vain 15 lasta ollut kursseilla

- Perhekurssi hengityssairautta sairastavalle lapselle

- kurssimäärä/kato% 2018 7/4 51,79%, 2019 6/0 100% 2020 6/2 72,92%
- hoidot kehittyneet, asiakasmäärät vähentyneet, järjestöjen vertaistoiminta toimii hyvin

- Perhekurssi epilepsiaa sairastavalle lapselle

- kurssimäärä/kato% 2018 8/3 70,31%, 2019 8/6 52,31%, 2020 8/2 82,81%
- ennuste hyvä; jos vaikea, epilepsiaan liittyy liitännäissairauksia, voidaan huomioida esim. neurologisen kehityksen häiriön kuntoutuksessa

- Pienet kurssimäärät, suuret katoprosentit

Lasten palvelut: seurataan

- Perhekurssi lapselle, jolla on ääreishermo- ja lihassairaus
  - kurssimäärä/kato% 2018 4/2, 56,25%, 2019 3/2 61 % 2020 2/0 100%
  - uusi sopimuskausi alkaa 2023 → jos tulee päättymään, asiakkaat voivat siirtyä moniammatilliseen yksilökuntoutuksen palveluun, joka toteutetaan sopeutumisvalmennuksena)

- Perhekurssi Crohnin tautia tai colitis ulcerosaa sairastavalle lapselle
  - kurssimäärä/kato% 2018 2/1 81%, 2019 3/0 100%, 2020 4/1 91%
  - uusi sopimuskausi alkaa 2023, arvio jatkosta sen aikana

Harvinaiset sairaudet

- Haarukoidaan tietoa siitä, mitkä sairausryhmät voisi yhdistää
    - arvioidaan, tarvitaanko diagnoosikohtaisia pooleja vai olisiko harvinainen sairaus riittävä yhdistävä tekijä
    - mahdollisesti oma pooli harvinaisista sairauksista, joihin liittyy kehitysvamma
  - Aloitettu keskustelut yliopistosairaaloiden harvinaisten sairauksien yksiköiden kanssa
    - Yhteistoimijuus järjestöt ja terveydenhuolto
    - Keskustelu 5/2022 Harvinaiset verkoston kanssa/THL
- Ehdotus kehittämishankkeesta

Nuorten palvelut

Uudistuu

- OPI-kurssi ja Itu-kurssi (mielenterveys) yhdistyvät
  - Huomioidaan oppilaitosyhteistyö

Selvitettävä

- Neurologisen kehityksen häiriöt (2022-2024, optio 2025) → pooli? Korvaisi seuraavat kurssit:
  - nuorten kurssi läheisten lähipäivillä nuorelle, jolla on CP-oireyhtymä tai muu synnynnäinen liikuntavammaisuus tai siihen liittyvä kehitysvamma
    - kurssimäärä/kato% 2018 2/0, 100%, 2019 2/0 100 %, 2020 2/0, 100%
  - nuorten kurssi läheisten lähipäivillä nuorelle, jolla on Downin oireyhtymä
    - kurssimäärä/kato% 2018 2/1, 81,25%, 2019 2/1 68,75 %, 2020 2/1 87,50%
  - nuorten kurssi läheisten lähipäivillä nuorelle, jolla on kehitysvamma, kehityshäiriö tai monivammaisuus
    - kurssimäärä/kato% 2018 9/6, 56,94%, 2019 9/4 69,44 %, 2020 9/5, 66,67%
  - harvinaiset sairaudet, joihin liittyy kehitysvamma?

Toinen kuntoutuspalvelu korvaa

- Ääreishermosto ja lihassairaudet
  - ei hankita enää 2023 sopimuskaudelle → kurseja ollut vain 2/vuosi
  - Palvelun korvaa moniammatillinen yksilökuntoutus, joka toteutuu sopeutumisvalmennuksena

Päättyy

- Tyypin I diabetesta sairastavan nuoren sopeutumisvalmennus (2021-2023, optio 2024)
  - kurssimäärä/kato% 2018 5/2, 68%, 2019 4/2 60 %, 2020 4/2, 57,50 %, 2021 6/2, 87 % (osall.11 as.), 2022 6/1, 88,3 % (osall. 7 as.)

Aikuisten palvelu: säilyvät

- Traumaattisen aivovamman saaneiden aikuisten kuntoutuskurssi
- ALS-sopeutumisvalmennus
- AVH-kurssi
  - Kävelykuntoutuskurssi
  - Kädenkäytön kuntoutuskurssi
  - Kommunikaatiokurssi
  - AVH-kuntoutuskurssi
- Hengityssairautta sairastavan sopeutumisvalmennuskurssi
- Liikehäiriösairauksien kuntoutuskurssi
- MS-tautia sairastavan kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssi
- Reumaa sairastavan kuntoutuskurssi
- Tules- ja Etätules-kuntoutuskurssi
- Aikuisten Verso-kurssi (mielenterveys)
- Ääreisherma- ja lihassairauksien sopeutumisvalmennuskurssi
- Moniammatillinen yksilökuntoutus
  - Neurologiset sairaudet
  - Tules-, reuma ja yleissairaudet
  - Aistivammat
    - Kuulovamma
    - Näkövamma

Aikuisten kuntoutus: siirtyy pooliin

1 pooli: Elämäntapoihin vaikuttaminen (kehittämishanke "Elinvoimaa kuntoutuksesta" käynnistynyt)

Korvaa seuraavat kurssit:

- Tyypin 1 diabetesta sairastavan sopeutumisvalmennuskurssi
- Metabolista oireyhtymää sairastavan sopeutumisvalmennuskurssi
- Tyypin 2 diabetesta sairastavan sopeutumisvalmennuskurssi
- Uniapneaa sairastavan sopeutumisvalmennuskurssi

Aikuisten palvelu: siirtyy pooliin

2. pooli: Ei diagnoosikohtainen syöpäkurssi

Korvaa seuraavat kurssit:

- eturauhassyöpää sairastavan sopeutumisvalmennuskurssi, parikurssi
  - hematologista syöpää sairastavan sopeutumisvalmennuskurssi, parikurssi
  - rintasyöpää sairastavan sopeutumisvalmennuskurssi
  - rintasyöpää sairastavan sopeutumisvalmennuskurssi, parikurssi
  - ruoansulatuskanavan syöpää sairastavan sopeutumisvalmennuskurssi, parikurssi
  - syöpää sairastavan sopeutumisvalmennuskurssi
  - syöpää sairastavan sopeutumisvalmennuskurssi, parikurssi
- Kohdentaminen tulevaisuudessa elämänvaiheenvaiheen mukaisesti
- nuoret aikuiset
  - keski-ikäiset
  - ikääntyneet

3. pooli: Mielen hyvinvointi → selvitetään

- Silmu- ja Oras-kurssin yhdistäminen, johon lisätään työelämäyhteys

Aikuisten palvelut: toinen kuntoutuspalvelu korvaa / yhdistyy

Siirtyy HMAY:hin, joka toteutetaan sopeutumisvalmennuksena

- **Aistivammat**
  - Kuulovammaisen aikuisen sopeutumisvalmennuskurssi
    - (2022-2024, optio 2025) 2018 17/9 kato 61,76% 2019 18/8 65,52% 2020 17/5 74,26%
  - Näkövammaisen aikuisen sopeutumisvalmennuskurssi
    - 2018 23/12 57,61% 2019 22/12 61,36%, 2020 21/5 78,57%
- **Reumaa sairastavan sopeutumisvalmennus**

Yhdistyy yhdeksi palveluksi

- **HMAY Tule-, reuma ja yleissairaudet**

Aikuisten palvelut: seurataan

- IBD:tä (Crohnin tautia ja/tai colitis ulcerosaa) sairastavan aikuisen sopeutumisvalmennus
    - 2018 6/6 29%, 2019 6/5 46%, 2020 4/3 54%
  - Elinsiirron saaneen aikuisen sopeutumisvalmennuskurssi
    - 2018 4/3 40%, 2019 6/4 85% 2020 6/2 77%
  - Ihon sairautta sairastavan aikuisen sopeutumisvalmennuskurssi
    - 2018 14/3 83%, 2019 12/5 70%, 2020 8/2 80%
  - Epilepsiaa sairastavan aikuisen sopeutumisvalmennuskurssi
    - 2018 7/3 70%, 2019 7/3 80%, 2020 7/2 84,29%
- Pienet kurssimäärät ja suuret katoprosentit

Ikääntyneiden palvelut

- Omina palveluina säilyvät
  - Omaishoitajien kuntoutuskurssi
  - Omaishoitajien parikurssi
- Päättyy
  - Ikääntyneen monisairaana IKKU-kurssi
  - Muistisairautta sairastavan sopeutumisvalmennuskurssi
    - työikäisten muistisairaiden sopeutumisvalmennuskurssi selvittelyssä
  - Ikääntyneiden määrä ja kuntoutuksen tarve on suurempi, kuin mihin Kela kykenee vastaamaan, tasapuolinen kohtelu ei ole mahdollista
  - Harkinnanvaraisen kuntoutuksen asiakasmäärän kasvun vuoksi varat eivät riitä enää kaikkien nykyisten palvelujen järjestämiseen
  - Osittain haasteena on kuntoutuspalvelun oikea-aikainen toteuttaminen ja se, kuinka ikääntyneet ovat kyenneet jalkauttamaan kuntoutuksessa saamaansa ohjauksen osaksi omakuntoutusta

Kiitos

Kela|Fpa®

Yritystoimintaan liittyvät muutokset sopimuskauden aikana

Palveluntuottajien johdon koulutus
25.1.2023

Hankinta- ja sopimushallintaryhmä
juristi Merja Rautio-Rajala

Kela|Fpa®

Sisältö

- Yritystoimintaan liittyvien muutosten ilmoittaminen ja niiden hyväksyminen
- Yritystoimintaan liittyvät muutokset
  - Yritysmuodon muutos
  - yritysjärjestely tai -kauppa
- Ryhmittymän jäsenen muutos sopimuskauden aikana
- Osakekauppa
- Muutosten ilmoittaminen
- Huomioitavia asioita

Yritystoimintaan liittyvät muutokset

- ilmoittaminen ja hyväksyminen

- Muutoksesta ilmoittamisen ajankohta
  - Yritystoimintaan liittyvistä muutoksista on ilmoitettava Kelalle vähintään 3 kuukautta ennen muutoksen toteutumista
    - Sopimuksissa, joiden sopimuskausi on alkanut 1.1.2020, ei ole mainintaa 3 kuukaudesta
  - Palveluntuottajan on noudatettava sopimuksessa olevaa määräaikaa, jotta Kela voi tehdä tarvittavat asiakkaiden päätöksiä ja järjestelmiä koskevat muutokset sekä varmistaa asiakkaiden kuntoutuksen jatkuvuus
- Muutosten hyväksyminen ja niiden voimaantulo edellyttävät aina Kelan kirjallista, ennakkollista hyväksyntää
- Kelalle ilmoitettavat yritystoimintaan liittyvät tiedot ovat luottamuksellisia
- Laskutus yritysmuutostilanteessa
  - huolehdi, että laskut ja saatavat vanhalle Y-tunnukselle laskutetaan hyvissä ajoin ennen muutoksen toteutumista ja että mahdollisimman vähän laskuja jää muutoksen jälkeiselle ajalle.

Yritysmuodon muutos, yrityksen Y-tunnus muuttuu

- Palveluntuottajan muutosilmoituksesta tulee käydä ilmi seuraavat asiat:
  - mitä sopimuksia muutos koskee
    - sopimus/sopimukset tulee yksilöidä (diaarinumero),toimipiste
  - tuleeko yrityksen toimintaan muita muutoksia kuin Y-tunnuksen muutos
    - esim. yrityksen nimen muutos
  - Lopettaako yritys xx tmi (Y-tunnus) toimintansa välittömästi, kun yritys yy Oy (Y-tunnus) aloittaa toimintansa
  - Palveluntuottajan *vakuutus* siitä, että Yritys yy Oy (Y-tunnus) vakuuttaa, että se sitoutuu noudattamaan x.xx.20xx päivätyn xxxx sopimuksen vastuita ja velvoitteita sopimuksen voimassaolon ajan
- Kela laatii sopimuksen siirtoasiakirjan ja se lähetetään palveluntuottajalle allekirjoitettavaksi

Yritysjärjestely tai -kauppa 1/2

- Yritysjärjestelyn tai-kaupan osapuolien tulee yhdessä kirjallisesti toimittaa muutosilmoitus, jossa on seuraavat tiedot:
  - Onko yrityskaupassa kyse liiketoiminta- vai osakekaupasta
  - Yrityskaupan kohteen yksilöinti
    - Mitä sopimuksia yrityskauppa koskee (dnro, toimipisteet)
  - Jatkuuko myydyn yrityksen toiminta yrityskaupan jälkeen
  - Jääkö jokin/joitain Kelan ja myydyn yrityksen välisiä sopimuksia yrityskaupassa siirtymättä ostajalle
  - Jatkuuko toiminta yrityskaupan toteutuessa myydyn yrityksen nimellä ja Y-tunnuksella vai ostajan nimellä ja Y-tunnuksella
  - Yrityskaupan vaikutukset kuntoutusta toteuttavaan henkilöstöön ja/ tai sopimuksen mukaisiin toimitiloihin

Yritysjärjestely tai -kauppa 2/2

- Yritysjärjestelyn tai-kaupan osapuolien tulee yhdessä kirjallisesti toimittaa muutosilmoitus, jossa on seuraavat tiedot:
  - Onko yrityskaupalla vaikutusta sopimusten mukaiseen toimintaan tai vastuisiin ja velvoitteisiin?
  - Yrityskaupan osapuolien yhteyshenkilöiden yhteystiedot
- Saatuaan tiedot Kela tekee sopimuksen siirtoasiakirjan, jossa määritellään palvelun toteuttamisen ehdot ja jossa huomioidaan mahdolliset sopimusten yhdistämiset
- Palveluntuottaja allekirjoittaa sopimusasiakirjat ja lähettää toisen kappaleen Kelalle
- Palveluntuottaja ilmoittaa samalla mahdolliset uudet yhteystiedot
  - postitus- ja käyntiosoite,
  - puhelinnumerot asiakkaille ja virkakäyttöön,
  - sähköpostiosoite ja
  - verkkosivujen osoite

Ryhmittymän jäsenen muutos sopimuskauden aikana

- Palveluntuottajan muutosilmoituksesta tulee käydä ilmi seuraavat asiat:
  - mitä sopimuksia ryhmittymän jäsenen muutos koskee
    - Sopimus/sopimukset tulee yksilöidä (diaarinumero)
  - minkä osan sopimuksesta poistunut ryhmittymän jäsen on tuottanut ja miten poistuvan jäsenen tuottama osuus palvelusta toteutetaan jatkossa
  - Ryhmittymän jäsenten yhteisvastuullinen sitoutuminen tarjoukseen ja sopimuksen velvoitteisiin ja vastuisiin, jonka kaikki ryhmän jäsenet ovat allekirjoittaneet
- Kela laatii ryhmittymän jäsenen muutoksesta erillisen asiakirjan (sopimuksen/sopimusten sopijaosapuoli muuttuu), jonka ryhmittymän jäsenet allekirjoittavat
- Palveluntuottaja ilmoittaa mahdolliset uudet yhteystiedot
  - postitus- ja käyntiosoite
  - puhelinnumerot asiakkaille ja virkakäyttöön
  - Sähköpostiosoite
  - verkkosivujen osoite

Osakekauppa

- Palveluntuottaja ilmoittaa Kelalle osakekaupasta
- Kela ilmoittaa palveluntuottajalle, että yritykseltä tullut tieto on vastaanotettu.
- Osakekauppa ei aiheuta toimenpiteitä Kelassa

Huomioitavaa muutostilanteissa

Lupaviranomaisen myöntämä lupa

- Toiminta itsenäisenä ammatinharjoittajana tapahtuu toiminimellä yksityisenä elinkeinonharjoittajana, aluehallintovirastot rekisteröivät itsenäiset ammatinharjoittajat **ilmoituksen** perusteella.
- Yhtiömuotoiselta yritykseltä (Oy, Ky, Ay), osuuskunnalta, säätiöltä tai yhdistykseltä **edellytetään lupaviranomaisen myöntämää lupaa.**
- **Huom.** Luvan käsittely kestää normaalisti kaksi kuukautta, voi kestää jopa kuusi kuukautta.

Muutoksista ilmoittaminen

- **Vaativa lääkinällinen kuntoutus**
  - Lähetä tieto muutoksista sähköpostilla sen alueen sopimushallinnan sähköpostiosoitteeseen, jolle sopimus on tehty:
    - Eteläinen alue: etelainenvp.terapiasopimukset@kela.fi
    - Keskinen alue: keskinenvp.terapiasopimukset@kela.fi
    - Läntinen alue: lantinenvp.terapiasopimukset@kela.fi
    - Itäinen alue: itainenvp.terapiasopimukset@kela.fi
    - Pohjoinen alue: pohjoinenvp.terapiasopimukset@kela.fi
- **Moniammatilliset palvelut**
  - kuntoutus_sopimushallinta@kela.fi
- **Rekisteröitymismenettelyllä järjestettävät palvelut**
  - kuntoutus.rekisteroityminen@kela.fi

Kuntoutuksen kehittämistoiminnan ajankohtaisia asioita

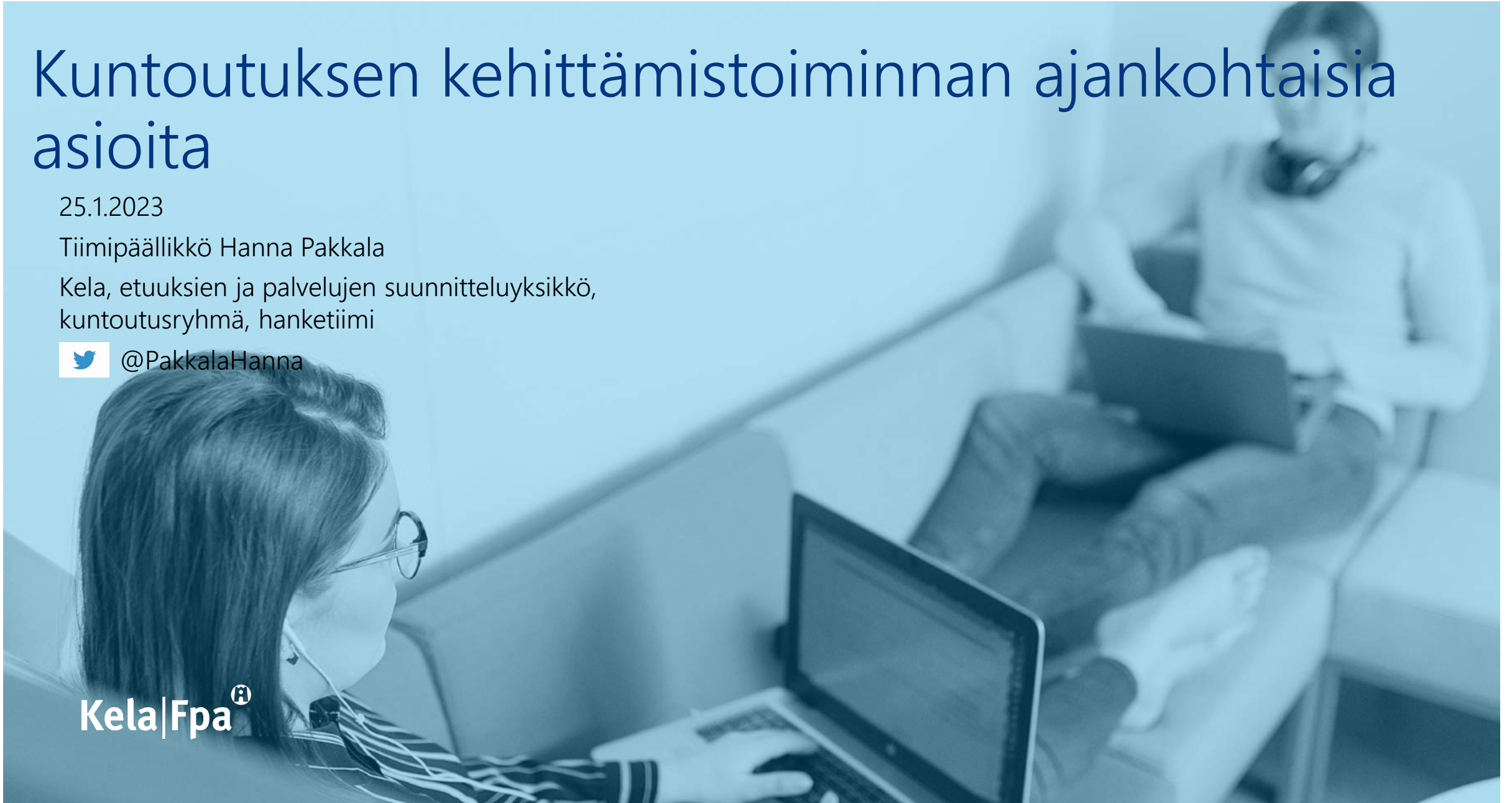
25.1.2023

Tiimipäällikkö Hanna Pakkala

Kela, etuuksien ja palvelujen suunnitteluosasto,
kuntoutusryhmä, hanketiimi

 @PakkalaHanna

Kela|Fpa

Sisältö:

- Käynnissä olevat kuntoutuksen kehittämis- ja tutkimushankkeet
- Uudet ja käynnistyvät kehittämishankkeet
- Kehittämisen tuloksia
- Kuntoutuksen kehittämisrahoitushaku.

Kelan harkinnanvaraisen kuntoutuksen varoja voidaan käyttää sairauksien ehkäisemiseen sekä kuntoutusta, sairauksien ehkäisyä ja sairausvakuutusta koskevaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Tämä perustuu [Lakiin Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista](#) (KKRL 12 §).

Käynnissä olevat kuntoutuksen tutkimus- ja kehittämishankkeet

Käynnissä olevat KKRL12§:n kuntoutuksen kehittämishankkeet

- 55–64-vuotiaiden työttömien kuntoutuksen kehittämisprojekti (2020–2023)
- TULES kuntoon – etäkuntoutuksen kehittämisprojekti (2022-2024)
- Lastu-projekti (2022-2026)
- Elinvoimaa kuntoutuksesta -projekti (2022-2025)
- Kela-tietoa sote-ammattilaisille -projekti (2022-2024).

- Tutustu hankkeiden sivuihin: [Kelän hankkeet | Yhteistyökumppanit | Kela](#)

Käynnissä olevat KKRL12§:n kuntoutuksen tutkimushankkeet

- MUUTOS II -hanke
- MUUTOS III -hanke
- KILPA3-tutkimus
- Kelan kuntoutuksen vaikuttavuustutkimuskokonaisuus
- Kirjallisuuskatsauksia ja selvityksiä.

- Lisätietoja: [Kelan Tietotarjotin | Kelan Tietotarjotin](#) ja [Kansaneläkelaitos \(Kela\) \(helsinki.fi\)](#)

Käynnissä olevat kehittämisrahoitushaun kautta käynnistyneet hankkeet

- Tampereen kaupunki: Sosiaalisen kuntoutuksen kehittäminen Kelan rajapinnoilla (2020-2023)
  - TTL: Digitaalinen työ- ja toimintakyköpolku pitkäaikaisesti ja monimuotoisesti oireileville (2019–2023)
  - Sanapolku Oy: KieLo – Kieli leikin kautta oppien (2021-2024)
  - HUS Psykiatria: Psykoterapian kohdentumisen ja vaikuttavuuden optimointi Suomessa -hanke (2022-2024)
  - HUS: ABA-kuntoutus autismikirjon lapsilla (2022-2025)
  - JAMK Kuntoutusinstituutti: VALTA-hanke Valmentava työtapa kuntoutujan arjessa (2022-2025)
  - Metropolia: Digitaalinen sovellus kuntoutuksen edistämiseksi (2022-2025)
  - Voimavarakeskus Tempo Oy: Änkyttävien lasten hoidon saatavuuden parantaminen (2022-2025)
  - Muistiliitto, Muistisope (2023-2025).
- Lisätietoa: [Kehittämisrahoitusta saaneet hankkeet | Yhteistyökumppanit | Kela](#)

Uudet ja käynnistyvät kuntoutuksen kehittämishankkeet

Kela|Fpa®

Lastu- ja Elinvoimaa kuntoutuksesta -projektien taustaa

- Kelan kuntoutuksen **palveluvalikon uudistamistyössä** huomattiin tarve palveluvalikon uudistamiselle ja palveluiden selkeyttämiseksi.
- Osa muutoksista tehdään suoraan Kelan kuntoutuksen vakiintuneen toiminnan palveluihin. Esille nousi tarve kehittää uudenlaisia kuntoutuspalveluita, jotka **eivät olisi tarkoitettu vain yhdelle diagnoosiryhmälle**.
- Kuntoutuskursseilla **osallistujilla yhdistävänä tekijänä voi olla elämäntilanne ja kuntoutuksen tarpeet ja tavoitteet**.
- Lasten sopeutumisvalmennuskurssien ja työikäisten harkinnanvaraisten sopeutumisvalmennuskurssien kehittämiseksi perustettiin erilliset projektit.

Lastu-projekti

Neljästä perhekurssista yksi uusi kuntoutuspalvelu

1

Perhekurssi **sydänsairautta** sairastavalle lapselle

2

Perhekurssi **syöpää** sairastavalle lapselle

3

Perhekurssi **elinsiirron saaneelle tai elinsiirtoa odottavalle** lapselle

4

Perhekurssi **traumaattisen aivovamman saaneelle** lapselle

Kehittämis-
yhteistyö
sidosryhmien
kanssa

Uusi lasten perhekuntoutus

sopeutumisvalmennus

Järjestöjen rooli
kuntoutuksessa
(yhteistoimijuus)

Elinvoimaa kuntoutuksesta -projekti

Kolmesta kurssista yksi uusi ryhmäkuntoutus

1

Tyypin 1 diabetes
sopeutumisvalmennus

2

Metabolinen oireyhtymä
ja tyypin 2 diabetes
sopeutumisvalmennus

3

Uniapnea kuntoutuskurssi

Kehittämis-
yhteistyö
sidosryhmien
kanssa

Uusi ryhmäkuntoutus

Yhteistoimijuus
kuntoutuksessa:
terveydenhuolto ja järjestöt

TULES kuntoon -projekti

Etämuotoisen tules-kuntoutuksen kehittäminen

Tavoitteena on edistää etäkuntoutuksen hyödyntämistä tuki- ja liikuntaelinsairaiden kuntoutuksessa ja varmistaa Kelan järjestämän etäkuntoutuksen laatua.

Toteutus:

- kootaan ja arvioidaan etäkuntoutusta koskevaa tietoa ja kokemuksia tuki- ja liikuntaelinsairautta sairastavien kuntoutuskurssin kehittämiseksi
- kehitetään etäkuntoutuksen sisältöjä yhdessä palveluntuottajien kanssa
- laaditaan opas laadukkaasta etäkuntoutuksesta, opas valmis loppukeväällä 2023
- selvitetään ja arvioidaan keinoja etäkuntoutuksen tietoturvan ja -suojan vahvistamiseksi.

Kela-tietoa sote-ammattilaisille -projekti

- Tuotetaan valtakunnallisesti ja yhdenvertaisesti saatavilla olevaa koulutusta Kelan terveystieteisiin etuuksiin liittyen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille
- tavoitteena on, että sote-ammattilaiset tuntevat sosiaaliturvajärjestelmää sekä Kelan etuuksia ja palveluita niin, että osaavat suunnitella asiakkaiden palvelupolkuja, ohjata asiakkaita asioinnissa sekä laatia tarvittavia lausuntoja asiakkaan kuntoutumisen edistämiseksi
- markkinoidaan Kelan verkkokoulun sisältöä osaksi sote-alan koulutusta.
- [Kelan verkkokoulu: Kirjautu sivustoon](#)
- [Kirjautumisohje verkkokouluun](#)

Vuonna 2023 käynnistyviä kehittämisprojekteja ja tutkimuksia

- Kuntoutuspsykoterapian kehittäminen.
Sisältää mm.
  - Nykytilan kuvaus
  - palveluntuottajahaun kehittäminen
  - Hyödyn arvioinnin kehittäminen.
- Harvinaisten sairauksien kuntoutuksen kehittäminen
- Saamenkielisten kuntoutukseen liittyvä selvitys
- Vaikuttavuustutkimukset, mm. Oma väylä –kuntoutus.

Kuntoutuksen kehittämisen tuloksia

Kuntoutuksen kehittämisen tuloksia 1/2

Kaikista Kelan rahoittamista kuntoutuksen kehittämishankkeista ja -projekteista tehdään julkaisu:

- Kuntoutusta kehittämässä -sarjan julkaisut
  - [Julkaisut | Yhteistyökumppanit | Kela](#)
- Kelan tutkimussarjojen julkaisut
  - [Kansaneläkelaitos \(Kela\) \(helsinki.fi\)](#) (Helda)
  - [Kelan Tietotarjotin | Kelan Tietotarjotin](#)

Esimerkkejä julkaisuista

Kela|Fpa®

Työpapereita 166 | 2021

Kelan tutkimus

Anna-Marie Paavonen, Saija Karinkanta

Pitkäaikaista kipua kokevien aikuisten kuntoutus

Kartoittava kirjallisuuskatsaus

Lotta Hautamäki
Farid Ramadan
Tuuli Vilhunen

MILLAINEN ON HYVÄ ELÄINAVUSTEINEN INTERVENTIO?

Käsikirja eläinavusteisten menetelmien laadukkaaseen toteuttamiseen eri toimintaympäristöissä

Saija Karinkanta
Tuomas Reiterä

KELAN KUNTOUTUKSEN HYÖDYN ARVIOINTI 2019

Elina Niemitalo-Haapola   Heta Piirto
Elisa Heikkinen   Tanja Tennilä
Riikka Kauppila
Raila Lainio

GAS-MENETELMÄN SOVELTAMINEN VAATIVASSA LÄÄKINNÄLLISESSÄ PUHETERAPIAKUNTOUTUKSESSA

Kuntoutuksen kehittämisen tuloksia 2/2

- Kelan verkkokoulusta (Moodle) löytyy
  - Kuntoutuksen kehittämistoiminnan tuloksia
  - Kelan kuntoutuksen verkkokurssi
  - Kelan verkkokuntoutuksen sisällöt.
- Kelan verkkokouluihin pääset kirjautumaan osoitteesta:
<https://extraverkkokoulu.kela.fi>

Kehittämisasiirahoitushaku

Kela|Fpa®

Kuntoutuksen kehittämisrahoitushaku

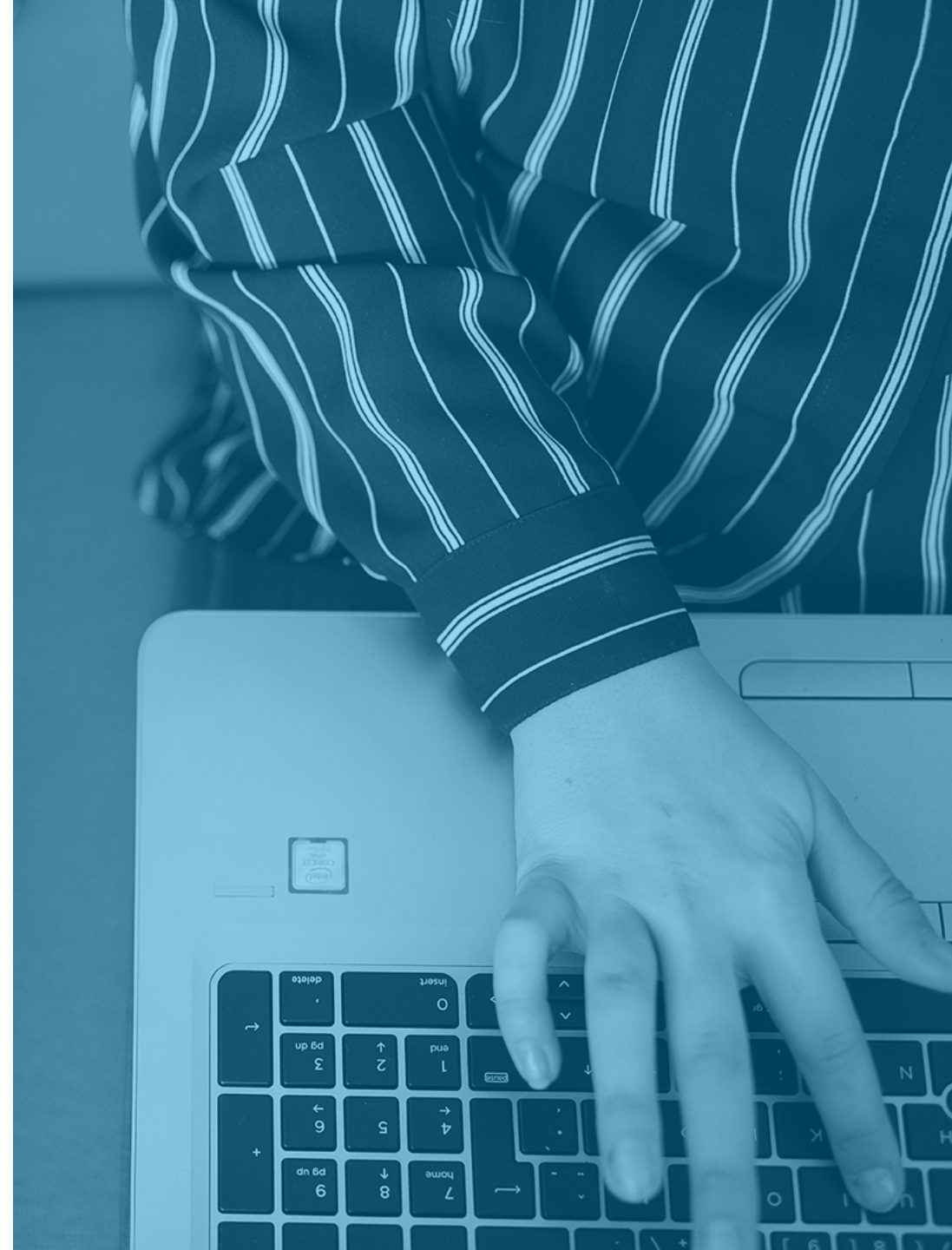
- Kuntoutuksen kehittämisrahoituksen haku on kerran vuodessa. Vuoden 2023 haku päättyy 31.3.2023
- Kuntoutuksen kehittämistoiminnan rahoitusta voivat hakea julkisen sektorin toimijat, järjestöt ja kuntoutuksen palveluntuottajat
- Rahoitushaun teemat ovat
  - maahanmuuttajataustaisten lasten, nuorten ja perheiden kuntoutus
  - asiakkaan aktiivinen rooli kuntoutuksessa ja toimintakyvyn ylläpitämisessä.
- Teemat, hakuopas ja lomakkeet: [Hae rahoitusta | Kela](#)

Lisää tietoa Kelan kuntoutuksesta

Kela|Fpa®

Uutiskirjeet

- Kela julkaisee 14 erilaista uutiskirjettä
- Kannattaa tilata itsellenne ainakin terveysinfo ja tutkimusinfo
- Tilaa uutiskirjeitä täältä: [Uutiskirjeet | Tietoa Kelasta | Kela](#)

Seuraa Kela Twitterissä

@Kelankuntoutus

@KelaFpa

@Kelantutkimus

Tietoa Kelan kuntoutuksen kehittämisestä:

[Kuntoutuksen kehittäminen | Yhteistyökumppanit | Kela](#)

Kiitos mielenkiinnosta!

Tiimipäällikkö Hanna Pakkala, Kela

Hanna.pakkala@kela.fi

 PakkalaHanna

Kela|Fpa

Kanta-kirjaamisesta Kelan kuntoutuspalveluissa

Kuntoutuksen palveluntuottajien
koulutustilaisuus 25.1.2023

Noora Heino
Juristi, Kela

Kela|Fpa®

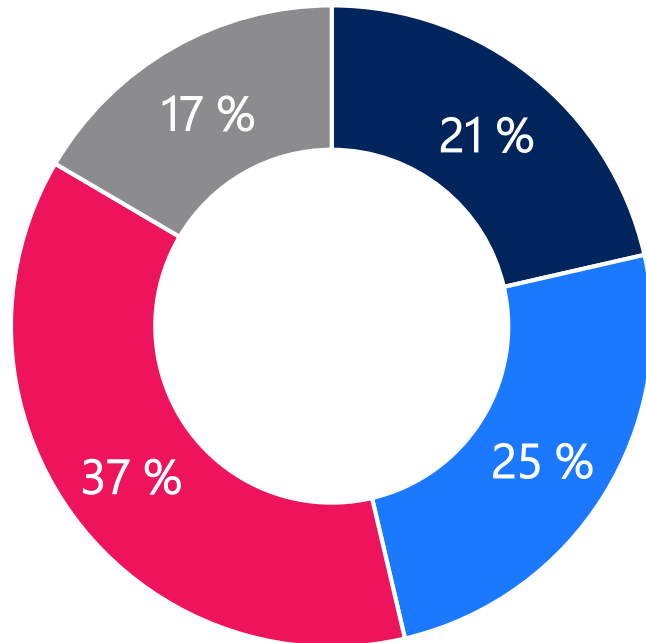

Taustaa

Taustaksi

- Kuntoutusyrittäjien taholta on toivottu ohjausta siitä, mitä tietoja kuntoutuksen osalta kirjataan Kanta-palveluun.
- Kela, Hyvinvointiala Hali ry ja THL ovat 1.4.2022 käyneet yhteisen keskustelun kirjaamisesta.
  - Erityisesti ammatillinen kuntoutus ja moniammatillisesti toteutettava kuntoutus on koettu ongelmalliseksi.
- Moniammatillisissa kuntoutuspalveluissa voi olla sekä terveydenhuollon henkilöstöä, sosiaalihuollon henkilöstöä ja muuta henkilöstöä.

Kuntoutuksen asiakkaat kuntoutusmuodoittain 2021

- Ammatillinen kuntoutus 35 100 asiakasta
- Vaativa lääkinällinen kuntoutus 40 800 asiakasta
- Kuntoutuspsykoterapia 60 800 asiakasta
- Harkinnanvarainen kuntoutus 27 100 asiakasta

Kirjaaminen Kanta-palveluun

Kirjaamisen lähtökohdat

- Kanta-palveluihin voidaan kirjata ainoastaan joko terveydenhuollon tai sosiaalihuollon asiakirjoja (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 784/2021).
  - Potilastiedon arkistoon voidaan tallentaa vain sellaista tietoa, joka syntyy terveydenhuollon palveluista, sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon taas sosiaalihuollon palveluissa syntyvää tietoa.
- Keskeistä on sen määrittäminen, onko palvelussa kyse terveydenhuollosta.
- Jos on kyse terveydenhuollon palvelusta, on terveydenhuollon ammattihenkilön laadittava potilasasiakirjamerkinnot niitä koskevien säännösten edellyttämällä tavalla.
  - Potilaslaissa (785/1992, 12 §) säädetään terveydenhuollon ammattihenkilön velvollisuudesta laatia potilasasiakirjamerkinnot. STM:n asetuksessa potilasasiakirjosta (94/2022) puolestaan säädetään mm. oikeudesta tehdä merkintöjä potilasasiakirjoihin (6 §).

Valviran kommentti Kanta-kirjaamisesta

- Siltä osin kuin ammatillisessa kuntoutuksessa ei ole kyse terveydenhuollon ja/tai sosiaalihuollon palvelusta, ei tietoja tule kirjata potilas- tai asiakasrekisteriin ja säilyttää valtakunnallisessa arkistointipalvelussa
  - vastuu tämän rajanvedon tekemisestä on ammattihenkilöllä itsellään (hänen on tehtävä selvä ero sen välillä, mikä hänen antamastaan palvelusta on sosiaali- tai terveydenhuollon palvelua ja mikä taas ei)
- Potilasasiakirjoihin saavat tehdä merkintöjä potilaan hoitoon osallistuvat terveydenhuollon ammattihenkilöt ja heidän ohjeidensa mukaisesti myös muut henkilöt siltä osin kuin he osallistuvat hoitoon.

Terveydenhuollon määritelmä

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 2 § Määritelmät:

- Tässä laissa tarkoitetaan *terveyden- ja sairaanhoidolla* potilaan terveydentilan määrittämiseksi taikka hänen terveytensä palauttamiseksi tai ylläpitämiseksi tehtäviä toimenpiteitä, joita suorittavat terveydenhuollon ammattihenkilöt tai joita suoritetaan terveydenhuollon toimintayksikössä;
- kyseisen lain esitöissä (HE 185/1991) s. 13 todetaan: Terveysten- ja sairaanhoitoon kuuluu muun muassa lääkärin suorittama tutkimus, lääkärin antama tai valvoma hoito, **lääkinnällinen kuntoutus** sekä terveydenhuoltohenkilöstöön kuuluvan antama ensiapu. Edelleen laissa tarkoitettua toimintaa on hammashoito, ennaltaehkäisevä hoito, rokottaminen, veren luovuttaminen ja lääkintävoimistelu sekä muu fysikaalinen hoito.

Kelan tiedote Kanta-kirjaamisesta 3.11.2022

- Kelan käsityksen mukaan Kelan järjestämissä ammatillisen kuntoutuksen palveluissa ei ole kyse sosiaalihuollosta eikä myöskään terveydenhuollosta, joten ammatillisen kuntoutuksen osalta tietoja ei kirjata miltään osin Kanta-palveluihin.
- Muut kuin ammatillisen kuntoutuksen palvelut kirjataan potilastiedon arkistoon.

Lisätietoja

- Potilastietojen kirjaamisesta säädetään potilaslaissa (785/1992) ja potilasasiakirja-asetuksessa (94/2022). Lisätietoja saa tarvittaessa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvirasta.
- Kirjaamiseen liittyviä ohjeita saa Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta.
- Kanta-palveluihin liittyen voi kysyä lisätietoja Kelasta osoitteesta kanta@kanta.fi.

Kiitos!

Kela|Fpa®